

## РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за получаване на академичната длъжност доцент по професионално направление 1.2. Педагогика (История на педагогиката и българското образование) с кандидат: **Стефан Семков Стефанов**, доктор по педагогика, главен асистент в СУ „Св. Климент Охридски”

Рецензент: Коста Димитров Герджиков, доктор по педагогика, доцент в СУ „Св. Климент Охридски”

Конкурсът за доцент по професионално направление 1.2. Педагогика (История на педагогиката и българското образование) е обявен в ДВ, брой 88 от 13.11.2015 год. за нуждите на Факултета по начална и предучилищна педагогика при СУ „Св. Климент Охридски”. Единствен участник в него е главен асистент, доктор Стефан Семков Стефанов. Той е роден на 04 март 1958 год. в гр. Тетевен. Средно образование завършва в СОУ „Георги Бенковски“ в родния си град, а висше – в СУ „Св. Кл. Охридски“, специалност „Педагогика“ (1984 г.).

От 1984 до 1985 год. е работил като учител по история, обществознание и психология в СПТУ по Автотранспорт, гр. Левски, а след успешно издържан конкурсен изпит от 1985 год. е редовен асистент по история на педагогиката и българското образование в Софийския университет, където работи и днес.

След защита на дисертационен труд на тема: „Основни институции за организация и управление на образователното дело през Възраждането”, от 2004 год. е придобил образователната и научна степен „доктор” по научна специалност 05.07.02 „История на педагогиката и българското образование”.

От собственоръчно изготвения списък на публикациите на гл. ас. д-р Стефан Стефанов се вижда, че техния общ брой е 63. Много коректно кандидатът за доцент е представил отделен списък само на тези, с които участва в настоящия конкурс. По този начин, научните публикации са 28 и могат да бъдат групирани така:

- една самостоятелна монография (раздел I, № 2);
- една книга в съавторство с М. Пиронкова (раздел I, № 1);
- една самостоятелна студия (раздел II, № 3);
- седем статии в научни списания и сборници (раздел IV, № 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28);
- осемнадесет доклади и научни съобщения от конференции (раздел III, № 4 - 21).

При задълбоченото запознаване с публикациите на гл.ас. д-р Стефан Стефанов може да се направи обобщението, че неговите научни интереси са най-вече в следните области: история на педагогиката, история на българското образование, организация и управление на българското образование през Възраждането, движението за реформиране на педагогическата теория и практика (ново възпитание), обществената и научно-преподавателската дейност на проф. Димитър Кацаров, история на социалното дело в България (1925-1948 г.), кино и възпитание.

Специфичен връх в научноизследователската дейност на г-н С. Стефанов е неговата самостоятелна монография, озаглавена: „Педагогическото образование в България (От Освобождението до средата на XX век)“. С., 2015г. (I, № 2). Тя е структурирана в три части.

В първата се прави исторически преглед на подготовката на учители преди Освобождението, като са отбелязани първите идеи и практики, свързани с книжовно-просветните школи в Плиска, Преслав и Охрид през IX век. Подемът в областта на просветното дело по време на Възраждането води до значително повишаване на потребността от подготвени учители.

Тук авторът синтезирано представя дейността на учителите в най-големите просветни средища по нашите земи през XIX век, като акцентува на осъзнатата необходимост от създаването на специализирани училища за подготовка на учители, още десетина години преди Освобождението.

В тази част на монографията е отразена подготовката на учители и след Освобождението до 1944 г. Хронологично е отбелязана появата на първите държавни институции във вид на педагогически училища и учителски институти, като информацията е представена най-вече под формата на таблици, което благоприятства по-лесното и бързо възприемане и е доказателство за автентичността на поднесените данни и факти.

Във втората и третата част се разглежда подготовката на учители с висше университетско образование, като едната обхваща периода от 1888 г. до 1918 г., а другата – от 1919 до 1948 г. По думите на С. Стефанов, тази периодизация се основава на спецификата в развитието на специалността „Педагогика“ в Софийския университет.

Хубаво впечатление прави богатата информираност на г-н С. Стефанов по изследваната в монографията проблема и използването на достоверни архивни източници.

Гл. ас. д-р Стефан Семков Стефанов е и съсъставител на книгата „Възрожденски педагогически текстове“ (I, № 1). Основните причини двамата съставители да се насочат към подбор и публикуване на някои от най-значимите учебни текстове от периода на Българското възраждане, които са оформили съдържанието на обучението във възрожденските училища са следните:

- значителна част от съчиненията са трудно достъпни за широк кръг читатели, тъй като са запазени единични екземпляри, които са музейни ценности;

- написани са на църковнославянски език, който е трудно разбираем за съвременния читател.

Голямата заслуга на съставителите е както осъвременяването на текстовете и широкото им популяризиране, така и съхраняването на стила и индивидуалните особености на изказа на всеки от книжовниците, чрез поясняване на някои от думите и изразите.

Самостоятелната студия на д-р С. Стефанов е посветена на възникването и развитието на специалността „Педагогика“ и на основните педагогически дисциплини в СУ „Св. Климент Охридски“ от неговото създаване до 1944 г. Специално внимание се отделя и задълбочено се проследява развитието на статута на специалност „Педагогика“, като 20-те и 30-те години на ХХ век се определят като период на най-голям разцвет на педагогическата наука у нас, защото тя се равнява със световните и европейските постижения.

За конкурса гл. ас. Стефан Стефанов е представил и седем научни статии (IV, № 22-28), от които четири са самостоятелни и три в съавторство (една от тях е на английски език). Те са публикувани във водещи педагогически списания и сборници.

За участие в конкурса са включени и 18 доклади и научни съобщения (III, № 4-21 ), които са публикувани в сборници от научни конференции.

Всички те, статии и научни съобщения, допълват и обогатяват в още по-висока степен представата за разнообразното педагогическо творчество на кандидата за доцент, пряко свързано с научното направление на обявения конкурс, и безспорното участие на Стефан Стефанов в него.

Също така, гл. ас. С. Стефанов е съавтор и на четири учебника по история на педагогиката и българското образование, които се използват активно в подготовката на студентите от различните специалности във Факултета по начална и предучилищна педагогика. Участвал е и в редица международни и национални научноизследователски проекти. От

официалната справка за цитирания се вижда, че негови публикации са цитирани както от български, така и от чужди автори.

На базата на цялостното ми запознаване с публикациите и на синтезираното им представяне в рецензията, смятам, че те притежават висока научна стойност и допринасят за развитието на историко-педагогическата наука.

Обобщавайки отбелязаното дотук в рецензията, бих могъл да кажа следното логически обяснимо съждение – научноизследователските приноси на д-р Стефан Стефанов се намират в пряка релация с неговите научни интереси и се заключават в следното:

1. Разработени са и са представени някои нови теми в областта на историята на педагогиката и българското образование.

2. Проучена е и е анализирана подготовката на учители в България, от Освобождението до средата на XX век.

3. Анализиран е един от непознатите у нас трудове на родоначалника на съвременната педагогика Ян Коменски – „Всеобщ съвет за поправяне на човешките дела“, като специално внимание е отредено на идеята за образование през целия живот.

4. Изследвани са социално-педагогическите грижи за децата в България през първата половина на XX век.

5. Разработена е учебна програма и е реализиран един от първите у нас университетски курсове по кино и възпитание.

Преподавателската дейност на гл. ас. Стефан Стефанов е свързана със следните учебни дисциплини: История на педагогиката; История на българското образование; История на социалното дело в България; Кино и възпитание.

Имам трайно изградени лични впечатления за колежата Стефан Стефанов, тъй като го познавам от 30 години. Убедено мога да заявя, че той е изключително компетентен професионалист, съпричастен и

толерантен колега, което в днешната българска действителност, за голямо съжаление, не се среща често. Той активно се включва в дейността на Факултета, като ръководи и участва съвместно със студенти в студентските научни форуми, което допринася много за обогатяването на научния живот и постигането на по-висока степен на интеракция между субектите в обучението, чрез използването на иновационни форми, методи и средства. Взима активно участие и в живота на катедра “Социална педагогика и социално дело“, като подпомага организирането и провеждането на научни конференции, семинари и проекти.

**Заклучение:** Като имам предвид цялостната научна и преподавателска дейност на гл.ас. д-р Стефан Семков Стефанов, то предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласуват положително и той да придобие напълно заслужено академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 1.2. Педагогика (История на педагогиката и българското образование).

Март, 2016

Рецензент:

(доц. д-р Коста Герджиков)